

Силабус курсу ФІНАНСУВАННЯ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ

Ступінь вищої освіти – бакалавр
Галузь знань: 23 Соціальна робота
Спеціальність: 232 Соціальне забезпечення
Освітньо-професійна програма – «Соціальне забезпечення»

Рік навчання: 2 Семестр: 4

Кількість кредитів: 4 Мова викладання: українська

Керівник курсу

ППП

д.е.н., професор, професор кафедри ФТББ Спасів Наталія Ярославівна

Контактна інформація

vladnat@gmail.com +380674831997

Опис дисципліни

Дисципліна «Фінансування соціального захисту населення» спрямована на ґрунтовне засвоєння здобувачами вищої освіти теоретичних знань та формування відповідних практичних навиків щодо здійснення процесу фінансування соціального захисту населення, оптимізації й диверсифікації джерел фінансового забезпечення соціальних гарантій, підвищення рівня фінансування соціальних послуг.

Метою дисципліни «Фінансування соціального захисту населення» є формування системи базових знань з теорії фінансування соціального захисту населення для опанування механізму його організації та забезпечення за рахунок коштів Державного та місцевих бюджетів. Вивчення цих питань забезпечує науково-теоретичну і методологічну основу для формування системи знань майбутніх фахівців щодо об'єктивної оцінки соціально-економічних процесів, що відбуваються у суспільстві.

Структура курсу

Години (лек. / практ.)	Тема	Результати навчання	Завдання
4 / 4	1. Теоретичні основи соціального захисту в контексті побудови соціальної держави	Розуміти теоретичні основи здійснення соціального захисту, вирізняти його роль та значення для формування соціально орієнтованої держави.	Тести, питання
4 / 4	2. Субсидіювання в контексті фінансування соціального захисту населення	Розуміти організаційно-економічні, методологічні та правові аспекти здійснення субсидіювання населення як домінуючого механізму у контексті здійснення соціального захисту населення. Вміти на практиці розраховувати розмір субсидій.	Тести, питання, задачі, ситуаційні завдання

6 / 6	3. Прагматика здійснення фінансування соціального захисту населення	Розуміти практичні аспекти здійснення соціального захисту населення, знати порядок його фінансового забезпечення та особливості. Знати джерела фінансування соціального захисту та вміти їх диверсифіковувати. Вміти на практиці розраховувати розмір різного роду допомог.	Питання, ситуаційні завдання
4 / 4	4. Бюджетне фінансування соціального захисту та практичні аспекти його реалізації	Розуміти порядок здійснення бюджетного фінансування соціального захисту населення, знати перелік видаткових статей, які забезпечують фінансування соціального захисту у розрізі державного і місцевих бюджетів. Вміти на практиці розраховувати необхідний обсяг доходів для покриття видатків на соціальних захист і соціальне забезпечення.	Тести, задачі, питання
4 / 4	5. Соціальні стандарти та проблеми фінансування соціального захисту в Україні	Розуміти основи формування соціальних стандартів в Україні, визначати джерела фінансування соціальних стандартів. Вміти розраховувати необхідний мінімальних обсяг соціальних стандартів. Здійснювати аналіз адекватності розміру визначених стандартів вітчизняним реаліям.	Питання, задачі
4 / 4	6. Моніторинг та оцінювання якості та ефективності фінансування соціального захисту	Розуміти основи й особливості здійснення оцінки якості й ефективності фінансування соціального захисту в Україні. Здійснювати оцінювання етапів моніторингу фінансування соціального захисту в Україні. Вміти визначати кейс-стаді, здійснювати їхній аналіз.	Тести, задачі, ситуаційні завдання
4 / 4	7. Проблеми та напрями модернізації фінансування соціального захисту населення	Розуміти проблематику фінансування соціального захисту населення, визначати напрями їхньої локалізації в умовах розбудови соціальної держави. Оцінювати тенденції фінансування соціального захисту в Україні.	Тести, питання

Рекомендовані джерела інформації

1. Бившев Р., Черненко Л., Петросян Г., Грибоедова І. Проблеми фінансування сфери соціального захисту населення в Україні. *Економічний вісник Донбасу*. 2020. № 2 (60). С. 115-122.
2. Бліщук К. Реалізація політики соціального захисту на регіональному рівні. *Економічний простір*. 2023. № 186. С. 119-123. URL: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/186-21>
3. Болотіна Є. В., Шубна О. В., Бишева Л. О. Особливості фінансування та управління системою соціального захисту населення в Україні. *Вісник економічної науки України*. 2021. № 1. С. 120-126. URL: <http://dspace.nbu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/180113/16-Bolotina.pdf?sequence=1>
4. Боняк В. О. Соціальний захист внутрішньо переміщених осіб: сучасний стан та перспективи удосконалення. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 6. С. 20-22. URL: http://www.lsej.org.ua/6_2023/1.pdf

5. Борушок І. І. Функції та роль видатків бюджету у забезпеченні соціального захисту населення. *Економічний простір*. 2021. № 169. С. 69-72. URL: <http://www.prostir.pdaba.dp.ua/index.php/journal/article/view/887/859>
6. Деякі питання надання житлових субсидій та пільг на оплату житлово-комунальних послуг, придбання твердого палива і скрапленого газу у грошовій формі : Постанова КМУ від 17 квітня 2019 р. за 373. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/373-2019-%D0%BF#Text>
7. Длугопольський О., Козар А. Аналіз бюджетних витрат на соціальний захист населення: виклики пандемії Covid-19. *Вісник економіки*. 2022. № 3. С. 38-64.
8. Дмитренко Е. С., Дмитренко Ю. П. Особливості фінансового, правового та організаційного забезпечення соціального захисту громадян в умовах євроінтеграції України. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*. 2022. Том 3 (44). С. 234-242. URL: <https://fkd.net.ua/index.php/fkd/article/download/3655/3606>
9. Іванова А. Особливості забезпечення соціального захисту в умовах децентралізації бюджетних повноважень. *Світ фінансів*. 2021. № 1 (66). С. 38-48. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/42437/1/%D0%86%D0%92%D0%90%D0%9D%D0%9E%D0%92%D0%90.PDF>
10. Кнейслер О., Спасів Н., Кізима Т. Фінанси об'єднаних територіальних громад у фінансовій системі України. *Світ фінансів*. 2020. № 1. С. 8-19. URL: <http://sf.wunu.edu.ua/index.php/sf/article/view/1292>
11. Кнейслер О. В., Надал С. В., Спасів Н. Я. Оптимізація структури доходів бюджетів територіальних громад через призму мінімізації бюджетних ризиків. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Економіка»*. 2021. № 20 (48). С. 118–124. URL: [https://ecj.oa.edu.ua/assets/files/NZ_ek_Vyp_20\(48\).pdf](https://ecj.oa.edu.ua/assets/files/NZ_ek_Vyp_20(48).pdf)
12. Кнейслер О. В., Спасів Н. Я., Сорока М. С., Дідик В. А. Пенсійне забезпечення в Україні: виклики та загрози в умовах війни. *Облік і фінанси*. 2024. № 4 (106). С. 125-139. URL: <https://afj.org.ua/pdf/1113-pensiyne-zabezpechennya-v-ukraini-vikliki-ta-zagrozi-v-umovah-viyni.pdf>
13. Насібова О. Фінансовий механізм соціального захисту як інструмент регулювання рівня життя населення. *Інвестиції: практика та досвід*. 2021. № 10. С. 48-54.
14. Петик Л. О., Корж М. А. Фінансування соціального захисту в Україні на основі найкращих практик ЄС. *Економіка. Фінанси. Право*. 2021. № 11/2. С. 23-28. URL: <http://efp.in.ua/uk/journal-article/786>
15. Про затвердження Методики проведення моніторингу та оцінювання ефективності програм соціальної підтримки населення : Наказ Міністерства соціальної політики зі змінами і доп. від 17.09.2018 р. № 136/1299/762/186/536. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1191-17>
16. Про прожитковий мінімум : Закон України від 15.07.1999 р. №966-XIV (зі змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/966-14#Text>
17. Про Державний бюджет України на 2025 рік : Закон України від 19 листопада 2024 року № 4059-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4059-20#Text>
18. Соціальна політика в Україні у воєнний час: 2022-2023 роки. URL: <http://www.ier.com.ua/files/Projects/2023/%D0%A1%D0%BE%D1%86%D1%96%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B0%20%D0%BF%D0%BE%D0%BB%D1%96%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0%20%D0%B2%20%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%96.pdf>
19. Спасів Н., Кнейслер О. Стратегічні орієнтири розвитку фінансів ОТГ: імплементація світового досвіду. *Вісник THEU*. 2020. № 3. С. 102-122. URL: <http://visnykj.wunu.edu.ua/index.php/visnykj/article/view/1156>
20. Спасів Н. Я., Кулина Г. М., Лубкей Н. П. Соціальне партнерство як імператива соціально-економічного розвитку України. *Вісник економіки*. 2021. Вип. 3. С. 8-18. URL: <http://visnykj.wunu.edu.ua/index.php/visnykj/article/view/1263>

21. Спасів Н. Я., Ніпіаліді О. Ю., Квасовський О. Р., Романюк Я. І. Соціально-економічні наслідки повномасштабної війни в Україні: від національних проблем до глобальних викликів. *Ефективна економіка*. 2025. № 4. URL: <https://www.nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/6215>
22. Чеберяко О., Лещенко І. Особливості фінансування соціального захисту та соціального забезпечення в умовах воєнного стану. *Світ фінансів*. 2024. Вип. 1. С. 98-110. URL: <http://sf.wunu.edu.ua/index.php/sf/article/view/1675>
23. Юник І. Г. Реалізація сучасної державної соціальної політики в Україні: основні проблеми та стратегічні пріоритети. *Право та державне управління*. 2023. № 2. С. 188-195. URL: http://pdu-journal.kpu.zp.ua/archive/2_2023/27.pdf
24. Dalli M. The content and potential of the right to social assistance in light of Article 13 of the European Social Charter. *European Journal of Social Security*. 2020. Vol. 22 (1) 3–23. URL: <https://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1177/1388262720908695>
25. Kneysler, O., Spasiv, N., Marynchak, L. Modern tools for forming the optimal structure of revenues of territorial communities' budgets. *Financial and Credit Activity: Problems of Theory and Practice*. 2022. Vol. 3(44). P. 110–121. URL: <https://fkd.net.ua/index.php/fkd/article/download/3789/3580>
26. Manuel M. Financing social protection. Domestic and external options in low-income countries. URL: <https://library.fes.de/pdf-files/iez/19401.pdf>
27. Okhrimenko O., Nahorny V., Salun M., Spasiv N., & Ovcharenko T. The impact of investment in corporate social responsibility on the companies' financial performance. *Revista Gestão & Tecnologia*. 2025. Vol. 25(1), P. 186–206. URL: <https://revistagt.fpl.emnuvens.com.br/get/article/view/3115/1748>
28. Social security in Switzerland. URL: <https://www.ahv-iv.ch/p/890.e>
29. Social Security in Japan. Toward a Japanese Model of the Welfare State. URL: https://www.mofa.go.jp/j_info/japan/socsec/maruo/maruo_5.html
30. Social security developments and trends – Europe 2024. URL: <https://www.issa.int/html/developments-trends-Europe2024/#cover>
31. The year ahead: A look at what's on the European pensions agenda for 2025. URL: <https://www.europeanpensions.net/ep/The-year-ahead-A-look-at-what-on-the-European-pensions-agenda-for-2025.php>

Політика оцінювання

У процесі навчання застосовуються: лекції, практичні заняття, консультації, тренінг, самостійна робота, індивідуальна робота, робота у групах, метод опитування, тестування, ситуативне моделювання, реферування, есе, підготовка і презентація проєктів.

Політика щодо дедлайнів і перескладання. Для виконання усіх видів завдань здобувачами вищої освіти і проведення контрольних заходів встановлюються конкретні терміни. Перескладання модулів проводиться в установленому порядку.

Політика щодо академічної доброчесності. Списування під час проведення контрольних заходів заборонені. Під час контрольного заходу здобувач вищої освіти може користуватися лише дозволеними допоміжними матеріалами або засобами, йому забороняється в будь-якій формі обмінюватися інформацією з іншими здобувачами вищої освіти, використовувати, розповсюджувати, збирати варіанти контрольних завдань.

Політика щодо відвідування. За об'єктивних причин (наприклад, карантин, воєнний стан, хвороба, закордонне стажування) навчання може відбуватись в дистанційній формі за погодженням із керівником курсу з дозволу дирекції факультету.

Оцінювання

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) навчальної дисципліни «Фінансування соціального захисту населення» визначається як середньозважена величина, в залежності від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	Модуль 4	Модуль 5
10%	10%	10%	10%	5%	15%	40%
Поточне оцінювання	Модульний контроль 1	Поточне оцінювання	Модульний контроль 2	Тренінг	Самостійна робота	Екзамен
Оцінка за поточне опитування визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих за темами 1-3 на практичних заняттях 1-7	Модульна робота, яка включає теми 1-3. Теоретичні питання (2 теоретичні питання по 20 балів за кожне) – макс. 40 балів. Тестові завдання (10 тестів по 4 бали за тест) – макс. 40 балів. Задача – макс. 20 балів	Оцінка за поточне опитування визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих за темами 4-7 на практичних заняттях 8-15	Модульна робота, яка включає теми 4-7. Теоретичні питання (2 теоретичні питання по 20 балів за кожне) – макс. 40 балів. Тестові завдання (10 тестів по 4 бали за тест) – макс. 40 балів. Задача – макс. 20 балів	Підсумкова оцінка за тренінг визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих під час тренінгу	Підсумкова оцінка за самостійну роботу визначається за виконання двох завдань самостійної роботи	Структура екзаменаційного білета: 1) два теоретичні питання по 20 балів за кожне – макс. 40 балів; 2) 10 тестів по 4 бали за тест – макс. 40 балів; 3) задача – макс. 20 балів

Форми і критерії оцінювання

Поточне опитування під час заняття:

90-100 балів – здобувач вищої освіти у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань, дає аргументовану, послідовну й обґрунтовану відповідь, формулює висновки та узагальнення;

75-89 балів – здобувач вищої освіти правильно, у достатньо повному обсязі дає виклад навчального матеріалу, але при розкритті деяких питань не вистачає достатньої аргументації в поясненнях, допускаються несуттєві неточності та незначні помилки;

65-74 бали – здобувач вищої освіти загалом володіє навчальним матеріалом та викладає його основний зміст, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування й аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки;

60-64 бали – здобувач вищої освіти не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, фрагментарно та поверхнево викладає його, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань, допускаючи при цьому суттєві неточності;

35-59 балів – здобувач вищої освіти виявляє незнання значної частини навчального матеріалу, нелогічно і невпевнено його викладає, не може пояснити проблему, хоча і поверхнево її розуміє, допускаючи при цьому суттєві помилки;

0-34 бали – здобувач вищої освіти не володіє навчальним матеріалом, не розкриває зміст теоретичних питань.

Підсумкова оцінка за поточне опитування кожного модуля визначається як середнє арифметичне оцінок, отриманих під час занять в межах кожного модуля.

Модульний контроль, екзамен:

– теоретичні питання: два теоретичні питання, за відповідь на кожне з яких здобувач вищої освіти може отримати від 0 до 20 балів, що в підсумку максимально дає 40 балів:

15-20 балів – здобувач вищої освіти у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань, дає аргументовану, послідовну й обґрунтовану відповідь, формулює висновки та узагальнення;

7-14 балів – здобувач вищої освіти загалом володіє навчальним матеріалом, але не в повному обсязі його викладає, недостатньо розкриває зміст завдання, допускаючи при цьому суттєві неточності;

1-6 балів – здобувач вищої освіти виявляє незнання значної частини навчального матеріалу, нелогічно його викладає, допускає суттєві неточності та помилки;

– тестові завдання: за правильну відповідь на кожен з тестів здобувач вищої освіти може отримати 4 бали відповідно, що в підсумку дає максимально 40 балів;

– задача, за розв'язання якої здобувач вищої освіти може отримати від 0 до 20 балів:

15-20 балів – здобувач вищої освіти у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, самостійно і правильно розв'язує задачу й інтерпретує отримані результати;

6-14 балів – здобувач вищої освіти у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, правильно виконує завдання, але допускає несуттєві неточності та фрагментарно (без аргументації) інтерпретує отримані результати, демонструє самостійність виконання завдання;

1-5 балів – здобувач вищої освіти фрагментарно виконує ситуативне завдання, допускає суттєві неточності, недостатньо розкриває зміст завдання, що свідчить про низький рівень опанування навчального матеріалу.

Підсумкова оцінка за модульний контроль та екзамен визначається як сума балів за виконані завдання й оцінюється від 0 до 100 балів.

Тренінг:

90-100 балів – здобувач вищої освіти активно працює під час проведення тренінгу, вільно й аргументовано використовує навчальний матеріал для розкриття змісту завдань тренінгу, демонструє творчий підхід до виконання завдань тренінгу;

75-89 балів – здобувач вищої освіти доволі активно працює під час проведення тренінгу, виконує завдання тренінгу лише з певною допомогою колег, демонструє творчий підхід до виконання окремих завдань тренінгу;

60-74 бали – здобувач вищої освіти доволі пасивно працює під час проведення тренінгу, долучається до виконання лише окремих завдань тренінгу, в окремих моментах виявляючи творчий підхід до виконання окремих завдань тренінгу;

1-59 балів – здобувач вищої освіти демонструє небажання брати участь у виконанні завдань під час проведення тренінгу, долучається до розкриття їх змісту лише на вимогу колег чи викладача.

Самостійна робота:

90-100 балів – зміст самостійної роботи розкритий у повній мірі та відповідає встановленим вимогам до оформлення результатів виконаних завдань, містить елементи самостійного дослідження, свідчить про високий рівень опрацювання літературних джерел, опанування навчальним матеріалом і творчий підхід до виконання завдань самостійної роботи;

75-89 балів – представлені результати самостійної роботи відповідають встановленим вимогам, зміст самостійної роботи загалом розкритий, але присутні несуттєві недопрацювання, не вистачає достатньої глибини дослідження проблем, свідчить про належний рівень володіння навчальним матеріалом і опрацювання літературних джерел;

60-74 бали – завдання самостійної роботи виконані на недостатньому рівні, представлені авторські напрацювання є загальними і слабо обґрунтованими, свідчать про недостатній рівень використання літературних джерел, опанування навчальним матеріалом, мають місце значні помилки у виконанні окремих завдань та не дотримання встановлених вимог до оформлення результатів;

1-59 балів – завдання практично не виконані, зміст завдань не розкритий, мають місце суттєві неточності та грубі помилки при виконанні окремих завдань й оформленні результатів самостійної роботи.

Шкала оцінювання:

За шкалою ЗУНУ	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90-100	відмінно	A (відмінно)
85-89	добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-39	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов’язковим повторним курсом)